

Lovforslag indvendt fra een Side, at man har søgt at indføre Control, og fra en anden, at den foreslaaede Control dog ikke synes at være fyldestgjørende. Udvalget indsaae nu vel, at det vilde være ønskeligere, om Controllen kunde undgaaes, saaledes som ogsaa Meningen var med det Lovforslag, der oprindeligt var indbragt i Thinget; men man kom dog senere til den Erkjendelse, at nogen Control kunde være nødvendig. Spørgsmaalet var altsaa, at ordne Controllen saaledes, at den paa den ene Side ikke blev for bebyrdende, saa at den affrækkede Lehnbesidderne fra at søge at fremme Afhændelsen af Fæstegodset overeensstemmende med Lovens Bestemmelser, og paa den anden Side, at Controllen dog fik noget at betyde. Dette troede man naaedes derved, at der blev tilfugt de Successionsberettigede, at de Kjøbesummer, som indkom for det solgte Gods, med deres fulde Beløb skulde tilfalde de til Besiddelsen Berettigede, og blev en Bestemmelse herom optaget i Loven, idet det er tilføjet, at disse Kjøbesummer skulle oprettes til en med Fideicommisset forbunden Capital eller saakaldet Fideicommisscapital; men paa den anden Side troede man ogsaa at burde fremme Afhændelsen ved at indrømme Lehn- og Fideicommissbesidderne en vis Andeel af den Capital, der saaledes kom ind. Det er nu vel bleven erindret herimod, at derved fremkom der en Modsigelse imellem det, som er udtalt i § 1, nemlig at den fulde Kjøbesum skulde komme Familien tilgode, og den Bestemmelse, at 20 pCt. deraf dog alene skal komme den nærværende Besidder til Gode. Dette maa vel paa en vis Maade ogsaa erkjendes, men, som det i Udvalgets Betænkning udtrykkelig er udtalt, troede man, at det ikke var at befrygte, at jo Indtægten eller Renten af de indvundne Kjøbesummer vilde saa meget overstige de Indtægter, der hidtil vare faldne af Fæstegodset, at denne Afgang i de tilkommende Besidderes Indtægt derved vilde være erstattet. Comitèen erkjender vel, at denne Bestemmelse af 20 pCt. er noget vilkaarlig, men man troer ikke, at den, naar Maalet skal naaes, kan være lavere. Besidderen taber jo nemlig ved Godsets Overgang til Selveiendom den Indtægt, de hidtil have havt af Indfæstninger, ligesom der altid er nogen Udgift forbunden

med Afhændelsen, og naar der ikke til Bederlag for en saadan Opoffrelse fra Lehnbesidders Side sikkes ham nogen særdeles Indtægt, synes der ingen Opfordring at være for ham til at fremme denne Sag, som dog maa være af Bigtighed for det Offentlige.

Der er fremdeles blevet yttret, at man ved saaledes at overlade den nuværende Lehn- eller Fideicommiss-Besidder at bestemme, under hvilke Vilkaar Afhændelsen skal finde Sted og navnlig til hvilken Priis, har man givet ham en for stor Raadighed. Udvalget har imidlertid ved at tage denne Sag under Overveielse troet ikke at kunne foreslaae anden Control i denne Henseende, end den Lovudkastet indeholder; man troede nemlig at kunne stole paa den Rettsindighed, som dog maa antages at findes hos Personer i en saadan Livsstilling, som den, hvori Besiddere af Fideicommissgodser bestnde sig.

Forfaavidt som det er anført som en Mangel ved Udkastet, at der aldeles ikke er givet Slægtningerne nogen Leilighed til at ytre sig ved Afhændelsen, maa jeg bemærke, at skjøndt en saadan Bestemmelse ikke er optaget i Lovudkastet, er der dog Intet til Hinder for, at Justitsministeren, inden han approberer Planen, kan sende den til de nærmeste Successionsberettigedes Erklæring. Denne Erklæring har maaskee ingen Nytte, da Justitsministeren, naar Afhændelserne finde Sted til en saadan Sum, at Renten deraf udgjør samme Beløb, som Fideicommiss-Besidderen hidtil har havt af Godset, kun, saaledes som Lovforslaget indeholder, har at meddele Approbation paa Planen; men nogen Nytte kan Justitsministeren dog have af saadan Erklæring fra de Successionsberettigede, idet disse kunne gjøre opmærksom paa de Mangler, der maatte være ved de Dplysninger, Planen maatte indeholde, og en saadan Erklæring kan altsaa ikke siges at være uden al Betydning. Det er derfor at mærke, at under de Forhandlinger, der fandt Sted mellem Justitsministeriet og Indenrigsministeriet om denne Sag, inden der af Statsraadet blev taget den Beslutning, hvorefter der aabnedes Besidderne Udsigt til Bevilling til Afhændelse af Fæstegodset paa Lehn og Fideicommiss, og hvilken Beslutning, som bekiendt, blev taget